

11.02.2013

Liikenne- ja viestintäministeriö
PL 31
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite LVM/1190/05/2012

Asia **OKM lausunto: Avoin tieto -työryhmän raporttiluonnos**

Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää lausuntonaan liikenne- ja viestintäministeriön raporttiluonnoksesta Avoin tieto liikenteessä ja viestinnässä seuraavan.

On erinomaista, että liikenne- ja viestintäministeriö on hallinnonalallaan kartoittanut tietovarantojen käytäntöjä ja avaamisen mahdollisuuksia. Raportissa esitetyt toimenpiteet ovat hyödyllisiä, ja toimenpiteiden avulla syntyy myös mahdollisuuksia saada liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tietovarannot tehokkaaseen käyttöön poikki hallinnonalojen.

Korkeakoulujen tuottaman osaamisen avulla voidaan avattavista tietovarannoista eri ministeriöiden hallinnonaloilla jalostaa yhteiskunnallisessa päätöksenteossa tarvittavia ratkaisuja sekä tuottaa innovaatioita, joilla on korkea liiketoimintapotentiaali. Siten avaamisen toimenpiteissä on syytä huomioida aineistojen saatavuus ja yhteentoimivuus korkeakoulujen kannalta.

Raporttiluonnoksessa esitetyillä toimenpiteillä on selkeitä kytkentöjä opetus- ja kulttuuriministeriön toimialalla meneillään oleviin toimenpiteisiin tietovarantojen avaamiseksi, muun muassa Tutkimuksen tietoaineistot (TTA) - ja Avoimen tiedon instrumentit (AVOIN) -hankkeisiin. Paras tulos saadaan selkeällä ministeriöiden koordinoimalla yhteistyömallilla, jossa ministeriöt ovat kukin omalla toimialallaan verkostomaista toimintaa koordinoivia ”solmupisteitä”.

Kehittämistoimenpiteissä tulee huomioida tietovarantojen monipuolinen luonne, toisin sanoen on otettava huomioon tietovarantojen laajempi konteksti. Esimerkiksi liikenne- ja viestintäministeriön toimialan tietovarannoilla on tekniikkaa ja teknisen alan tietovarantojen avaamista laajempaa yhteiskunnallista ja tutkimuksellista intressiä. On tärkeää, että eri alojen tietovarantojen avaaminen ja avoimena pysyminen toteutetaan yhteistyössä niin että kaikki voivat täydentää toisiaan.

Avoimen tiedon kehittämisessä ja hyödyntämisessä tulee opetus- ja kulttuuriministeriön mielestä huomioida niin sen nopeamman aikavälin tarjoamat mahdollisuudet innovaatioiden ja päätöksenteon tukena kuin avoimen tiedon tarjoamat uudet mahdollisuudet pitkäjänteiselle tieteelliselle tutkimukselle. Jotta sekä lyhyemmän että pidemmän aikavälin tavoitteet saavutetaan, on huolehdittava erityisesti ainakin

yhteentoimivuudesta, tietojen autenttisuudesta niitä avattaessa ja pitkäaikaisesti säilytettäessä sekä eri käyttäjäryhmien tarvitseman tiedon sisällöstä.

Tietovarantojen hyödyntämisen tehokkuuden kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että yhteentoimivuudesta huolehditaan muun muassa tietoaineistojen metatiedon ja rajapintojen osalta.

Tutkimuksen tarpeet tulee huomioida, sillä tutkimuksessa tarvitaan aineistoista huomattavasti enemmän taustatietoa (teknisesti osa metatietoa) kuin ns. suuri yleisö tarvitsee. Aineistojen tulee olla tehokkaasti koneluettavissa ja rajapintojen sekä tiedonsiirtokapasiteetin mitoitettu niin, että massiivinenkin tutkimuksessa tarvittava tietovarantojen käyttö ja yhdistely muihin tietovarantoihin on mahdollista. (Vrt. esim. tutkimusverkko Funetin erityisrooli tutkimusorganisaatioiden tietoliikenteessä.)

Avoimessa lisensiointimallissa tulee huomioida käytetyn lisenssin koneluettavuus sekä se, että avoimen lisensioinnin tulee koskea myös tietoaineistoihin liittyviä kuvailevia dokumentteja, tietomalleja ja muita tarpeellisia kohteita.

Paikkatiedon merkitys tietovarantojen hyödyntämisessä on olennaista. Tähän liittyen tarvitaan työkaluja avattavien tietovarantojen kytkemiseksi tutkimusorganisaatioiden muihin tietovarantoihin siten, että paikkatietoa voidaan hallita, käsitellä ja liittää aineistoihin tehokkaasti.

Ylijohtaja

Håkan Mattlin

Tietohallintojohtaja

Irma Nieminen

Tiedoksi

Koulutuspolitiikan osasto
Korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osasto
Aikuiskoulutuspolitiikan yksikkö
Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto